

Коваленко С. В., здобувачка ступеня доктора філософії другого року навчання
Науковий керівник – **Киселиця С. В.**, к. філос. н., доцент
Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ВЛАДИ ЯК ЦИВІЛІЗАЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ РОЗБУДОВИ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Упродовж усієї історії існування людство знаходиться у постійному пошуку оптимальних форм державного устрою, територіальної організації, які б відповідали не лише потребам політичної еліти, а й запитам суспільства.

Згідно з класичним визначенням М.Вебера, прийнято вважати, що держава відрізняється від попередніх форм управління наявністю монополії на легітимне застосування насилля [1]. Та чимало дослідників не безпідставно висловлюють сумніви, що така ознака може вважатися надійним підґрунтям існування державності, суспільного розвитку та збереження національної ідентичності.

Потреба в інституціоналізації та забезпеченні функціонування політичної, правової, соціальної, економічної, фінансової, духовної та інших систем суспільства спонукає до широкого дискурсу як політиків, науковців, так і громадськість.

Децентралізація влади стала цивілізаційною парадигмою розвитку України та передбачає розширення повноважень громади, створює передумови для їхньої згуртованості по вирішенню соціально-економічних, екологічних чи інших нагальних питань.

Важливу роль починає відігравати ініціатива громадськості, яка все частіше береться за самостійне вирішення своїх проблем, розподілу ресурсів.

Автор терміна «децентралізація» відомий французький філософ Алексіс де Токвіль визначав її місце у процесах становлення громадянського суспільства. Він звернув увагу, що децентралізація «має не лише адміністративну цінність, але й вплив на громадянський вимір, оскільки збільшує можливості громадян цікавитись публічними справами, брати участь у процесах і породжує противагу централізованому уряду» [2].

Дійсно в умовах децентралізації спостерігається активізація громадських ініціатив, відбувається процес мобілізації спільної відповідальності та завдяки цьому і формується громадянського суспільства.

Основною тенденцією розвитку громадянського суспільства є зростання його ролі в різноманітних сферах. Від просування реформ на державному і місцевому рівнях, європейської інтеграції та розвитку електронного урядування до надання волонтерської допомоги Збройним Силам України, іншим військовим формуванням тощо.

Громадянське суспільство є виразником та захисником інтересів і прагнень різноманітних суспільних груп та громадян. Громадянське суспільство здатне зробити значний внесок у сталий розвиток держави шляхом надання соціальних послуг, забезпечення здійснення соціального підприємництва, збільшення кількості робочих місць і самозайнятих осіб, поліпшення бізнес-середовища, протидії корупції, сприяння прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування та реалізації інших суспільно корисних проектів [3].

Прикладом тому є Бюджет участі, коли жителі громади ініціюють проекти для покращення життя, долучаються до розподілу фінансів і зрештою беруть безпосередню участь у реалізації кращих практик.

Україна робить помітні кроки для розвитку відкритого суспільства, забезпечення прозорості діяльності влади та відповідно формування довіри до державної влади [4].

Отже, можна зробити висновок, що розвиток громадянського суспільства перебуває в залежності від державного устрою – централізованого чи децентралізованого. Тобто, чим більш сформованими є громадянське суспільство, і чим сильніше воно тисне на інститути державного управління, тим більше держава «відцентровує» йому свої функції. Таким чином, дієвим цивілізаційним інструментом розбудови громадянського суспільства

є децентралізація влади. А процес передачі владних та фінансових повноважень можна розглядати як унікальний шанс для громад врешті побудувати спроможну інфраструктуру, яка б відповідала їхнім запитам.

Список використаних джерел

1. Три чисті типи легітимного панування // Вебер М. Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика / Макс Вебер; Перекл. з нім., післям. та комент. О. Погорілого. – Київ, 1998.
2. Токвиль А. Старий порядок и революция. – URL:<http://pavroz.ru/files/tokvilstaryiyporiadok.pdf> (дата звернення 20.02.2022)
3. Про Національну стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021-2026 роки. Указ Президента України від 7 вересня 2021 року № 487/2021. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/487/2021#Text> (дата звернення 16.02.2022)
4. Шабардіна Ю. В., Коваленко С. В. Забезпечення інформаційної безпеки як основи національної безпеки України в сучасних умовах // Публічне адміністрування: наукові дослідження та розвиток: електронний науковий журнал / Чернігівський національний технологічний університет. – Чернігів: ЧНТУ, 2019. – № 1 (7). – 149 с.

Комзол Б. С., здобувачка вищої освіти 1го курсу ОС магістратури
філологічного факультету

Науковий керівник – **Ольховик М. В.**, к. філос. н., доцент
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка
(м. Чернігів, Україна)

ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «МУЛЬТИЛІТЕРАТИВНОСТІ» В СУЧАСНІЙ МЕТОДОЛОГІЇ

Життя людини сьогодні так чи інакше пов'язане з мультимедійними технологіями. Серед учнів переважає кліпове мислення. Вони мало читають, майже всю інформацію отримують з інтернету. До того ж, сприймають її візуально. Педагогам усе важче утримувати увагу здобувачів освіти протягом уроку. Тому виникла потреба у пошуку нових підходів до навчання мови та літератури.

Термін «мультилітеративність» був уведений 1996 року групою британських учених, серед яких К. Казден, Б. Коуп, Г. Крес, і означав новий підхід до розвитку освітнього процесу [3]. У наукових розвідках часто наявні сплутування або заміна мультилітеративності такими термінами як «модальність», «мультимодальність», «креалізованість». Проте, важливо розмежовувати подані поняття задля уникнення термінологічного накопичення.

Суттєва відмінність підходу у тому, що він містить у собі два ключових аспекти: лінгвістичну різноманітність і мультимодальні форми навчання [2]. Термін з'явився у відповідь на такі зміни в житті суспільства як поява і розвиток різних способів комунікації за допомогою нових технологій та розвиток мовної культурної розмаїтості, транснаціональна міграція.

На думку вчених, мультилітеративність складається з п'яти взаємопов'язаних семіотичних компонентів, які являють собою мультимодальний текстовий компонент: лінгвістичний, візуальний, аудіочастина, жестикуляція, міміка та відповідність лексичної наповнюваності поданій темі [1]. Тобто, учні повинні описувати, усвідомлювати та адекватно реагувати на навчальні ситуації не лише з точки розу базової грамотності, а також використовувати сучасні мультимедійні технології для кращого сприйняття теоретичного блоку.

Складовою мультилітеративності є мультимедійні методи. Вони дозволяють не тільки відтворювати, а й створювати власний інформаційний освітній продукт. Таке навчання поєднує статичну (текст і графіка) і динамічну (аудіо-відеофрагменти, мовлення, анімація) візуалізації навчальної інформації.

Мультилітеративний підхід є ефективним, оскільки вербальний і візуальний матеріал розглядаються синхронно. Поданий підхід базується на принципах модальності,